

veielse, om det ikke vilde være rigtigt, ifødetfor at gaa til en samlet Reform af denne saa vigtige Sag, der griber saa dybt ind i saamange Forhold, at gaa til en stykkevis Reformering af det bestaaende Statskolevæsen. Det vil jeg anse for langt helligere. Det er faktisk den Vej, man er inde paa, man har alt begyndt en stykkevis Reform af det bestaaende Skolevæsen siden 1814. Jeg skal saaledes nævne Lov af 2den Mai 1855, der peger i en for mig rigtig Retning, den peger mod Hjemmet, mod Forældrene, som en Børnenes naturlige Børgere. Jeg skal nævne Lov af 30te September 1864, fremdeles Lov af 18de Marts 1871, Lov af 14de December 1877 og Lov af 8de Marts 1886. Ærede Medlemmer ville se, at denne Vej er man faktisk inde paa. Hvorfor skal man forlade den Vej. Jeg tror, at man gjør vel i at være varfom med at lovgive paa dette Omraade. Forholdet mellem Forældrene og Børnene er et af de fineste og sømteste Forhold, som Statsmagten skal være varfom med at gribe for voldsomt ind i. Jeg skulde derfor meget tilraade, at man tog det Spørgsmaal under nøie Overveielse, om det ikke var mere overkommeligt og heldigt i det Hele taget, at man gif til en stykkevis Reform af Skoleforholdene, affkurat som man fra dette Things Side altid har stillet sig overfor Spørgsmaalet om Ordningen af de kirkelige Forhold. Jeg veed, at det ærede Medlem for Holdning (Berg) er af samme Opfattelse med Hensyn til disse Forhold. Han har jo, som bekendt, indbragt iaar Forslag til Præstevælglov og Præstelønningslov (Th. Nielsen: Det er gamle Forslag). Ja, det er vel gamle Forslag, men de ere dog Vidnesbyrd om, at det ærede Medlem endnu har samme Betragtning som tidligere. Om han med Hensyn til selve Lovforslagene indhold, staar paa samme Standpunkt, vil jo Tiden vise; men altfaa principielt er det ærede Medlem fremdeles af den Anskuelse, at de kirkelige Forhold ikke bør ordnes ved en samlet Reform men ved en stykkevis Reformering. Jeg skal, som sagt, meget anbefale, at man ved Spørgsmaalet om Reformering af Almueskolevæsenet gif den samme Vej. Jeg kunde ønske, at man kunde enes-f. Ex. om en Skolelærervalglov og en Skolelærerlønningslov. Jeg haaber, at det ikke vil være saa vanskeligt at tage disse Forhold hvort for sig som stykkevis Reform. Dermed tror jeg, at det danske Folk vil være langt bedre tjent, end naar man gif til en Reform af den Bestafenhed, her foreligger, der vil koste ikke mindre end 8 Millioner at gjennemføre eengang for alle og over 2 Millioner aarligt for at holde den i Gang ud over det, der nu vides. Det er for kostbart efter min Formening, det Maskineri, der her sættes i Værk, tilmed da det, som jeg har tilladt mig at paavise, peger bort fra Hjemmet og til Staten, ifødetfor omvendt.

Dahl: Det ærede Medlem, der sidst talte, udtalte sig for en stykkevis Reform. Jeg vil i Modsetning dertil minde om et Ønske, der blev udtalt ved en tidligere Behandling af dette Lovforslag af det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgfreds (Wille). Han sagde, at det vilde være ønskeligt, om der, naar der for Alvor skal tages fat paa en Reform af Almueskolevæsenet, tillige kunde skrives til en Kodifikation af samtlige de om Almueskolevæsenet gjældende Bestemmelser. Dette Ønske kan jeg ganske tiltræde, og jeg kan det saameget mere, som jeg ved min Deltagelse i de sidste 10 Aars Forhandlinger om Realskolevæsenet og det lærde Skolevæsen har søgt at have den Anskuelse, at enhver delvis Ordning af Almueskolevæsenet vilde have sine store Vanskeligheder. Skal Almueskolen bygges forsvartlig ved Lov, maa der tages Hensyn til samtlige dens Former. I det jeg her nævner Almueskolen, tænker jeg ikke blot paa Kommuneskolen, men ogsaa paa Realskolen og den lærde Skole. Jeg tror, at de Ulemper, der have viist sig ved Realskolens og den lærde Skoles Ordning, for en meget væsentlig Del skyldes den Omstændighed, at man ikke har bygget dem paa deres rette Grundvold: Kommuneskolen eller, som jeg heller vil kalde den, den første Almueskole. Ved Behandlingen af det foreliggende Lovforslag ere vi forsaavidt i det heldige Tilfælde, at vi her have at gjøre med Grundvolden, og skjøndt det var ønskeligt, at man, naar en Bygning skulle opføres, havde et fuldstændigt Billede af hele Bygningen, ville Ulemperne ved en delvis Ordning dog mindst føles, naar det er Grundvolden for Skolen der skal lægges, saaledes som Tilfældet er her. Jeg opfatter Kommuneskolens, den første Almueskoles Opgave som den, at føre Ungdommen indtil 14 Aars Alderen til et saadant tidsvarende Dannelsesmaal, som Hensynet til Børnens Natur, Børnens Læve kræver, uden Hensyn til Standsforskjel, og jeg anser det for det ubetinget Heldigste, om de forskellige Former af Almueskolen kunne ordnes paa en saadan Maade, at de træde i organisk Forbindelse med hinanden, saa at den høiere Form kan bygge videre paa den umiddelbart foregaaende lavere; men herfra ere vi hertilands langt fjernede for Øieblikket. Realskolen begynder med Børn paa 6—7 Aars Alderen, den lærde Skole begynder med Børn i 12 Aars Alderen eller — naar vi tage de til Latinskolerne meget hyppig knyttede Forberedelseskoler med — i 10 Aars Alderen. Jeg anser dette for en social Ulykke; det bevirker, at de forskellige Samsundslag holdes fjernt fra hinanden. Thi Overgangen fra den tidligste Almueskole, fra Kommuneskolen til Realskolen og Latinskolen vanskeliggjøres i overordentlig høi Grad, naar denne organiske Forbindelse ikke er gjennemført. Selve Realskolen og den lærde Skole lide ved, at de have de tidligere Al-